

Höstråg

Sven-Åke Rydell, Hushållningssällskapet Rådgivning Agri AB

Hybridsorterna avkastar högst i försöken men trots detta kan populationsorter vara av intresse, dels för att på alla jordar kan inte hybridernas avkastningspotential utnyttjas, men även för att Amilo är en otroligt säker sort att odla då den sällan missar falltalet. Bästa avkastning bland populationssorterna, som är på marknaden, har Marcello medan Ottarp och Visello ligger bra till bland hybriderna. Fler starka sorter är på gång inom de närmaste åren, främst bland hybrider.

Hösten 2008 såddes totalt sju försök i området men endast fem av dessa ingår i årets sammanställning. I tabell 1 redovisas skördenivåer inom våra olika områden som är uppdelat på årsvis avkastning för de senaste 3 åren och medeltal för 2005-2009. Amilo är fortfarande mätarsort och hybriderna är markerade med ett (H) efter namnet.

Bland marknadssorterna har SSd två riktigt bra sorter, hybriden Visello har avkastat bra i årets försök, men även den nyare populationsorten Marcello som kommer att konkurrera med hybriderna. Från SW är det Kaskelott som har haft en mycket stabil avkastning under de år som den har provats men ersätts nu framöver av Ottarp som har bra stråstyrka och hög skörd. Lite längre fram kommer Caspian även om sorten hade något lägre avkastning under 2007 ett tapp som kan förklaras av sämre utsäde detta år. Trots detta är det mycket bra siffror på femårsmedel talet vilket är imponerande.

De flesta sorter som har provats verkar ha bra vinterhärdighet men vissa sorter ligger något lägre än de andra, och bör nog bara rekommenderas på områden i de södra

delarna av vårt område. I tabell 2 redovisas sortegenskaper.

Kvalitetsegenskaperna är relativt jämna för hybridsorterna, det som skiljer mest är nog stråstyrkan där Aslan ligger bäst till och Visello lite sämre. Falltalsstabilitet har varit en av fördelarna med hybriderna men trots detta är nog Amilo den som oftast har riktigt bra falltal. Lite för högt kan kvarnarna tycka då det tar längre tid i processen med för höga falltal men med nuvarande betalningssystem så har det ingen betydelse för lantbrukarna. I tabell 3 redovisas ett antal försök med låga falltal och i dessa så är Amilo klart bäst men även Visello har klarat sig bra.

Mjöldryga har däremot tyvärr varit en av hybridernas nackdelar och detta jobbar givetvis våra förädlare med. Scandinavian Seed lanserarade ”Pollen +”, ett tyskt © märke, och principen är att genom förädling få en bättre pollinering utan inblandning av populationsorter. Visello är en av dessa sorter. SW jobbar givetvis även de på bättre pollinering hos sina hybrider, något som vi alla kommer att få nytta av med mer odlings-säkra sorter och Ottarp är en av dessa sorter.

Ofta går sorter som är framtagna för Svenska marknaden bättre under lite tuffare förhållanden och många Europeiska sorter bättre längre söder ut, kanske inte så förvånande men väl värt att tänka på vid till exempel sen sådd. Evolo är beroende av bra bestockning på hösten för att få en hög skörd medan Ottarp och Kaskelott är mindre känsliga.

Försöken har en relativt hög utsädesmängd jämfört med de rekommendationer som finns, 350 grobara kärnor/m², något som har varit omdiskuterat och de senaste två

åren har det legat med några jämförande led. Visello har såtts med 350 och 200 grobara kärnor/m² samt även 125 det senaste året. I tabell 4 redovisas resultaten från 2008 och 2009. Värt att notera är att de flesta försök sås relativt sent, runt den 20 september, på grund av sena utsädesleveranser, men även i

tidigt sådda försök får man liknande resultat. Det enda som det finns vissa tendenser till är att lägre utsädesmängder verkar fungera bättre på lättare jordar, men få försök ännu!

I tabell 5 återfinns avkastningssiffrorna för hela regionen av obehandlat samt behandlingseffekt av Stereo 0,8 l + Amistar 0,25.

Tabell 1. Höstråg. Avkastning årsvis 2007-2009 samt medeltal 2005-2009

Mätare: Amilo

Område	D				E				
	2007	2008	2009	Medel 2005-2009	2007	2008	2009	Medel 2005-2009	
Amilo	kg/ha	7 660	7 660*	8 500*	7 730	5 880	5 840	4 760*	6 280
	Rel-tal	100	100	100	100	100	100	100	100
Conduct		111	106*	99*	107	97	108	105*	103
Marcelo		115	117*	104*	111	96	115	117*	106
Rotari			111*	100*	103		100	106*	100
Aslan (H)		91	118*	123*	110	99	139	130*	119
Caspian (H)		96*	130*	119*	117	91*	132	144*	118
Evolu (H)		116	123*	123*	119	115*	130	124*	119
Kaskelott (H)		104	126*	117*	117	94		117*	112
Ottarp (H)		117	111*	118*	118	108	124	128*	117
Visello (H)		107	119*	117*	115	101	129	127*	117
SW 06170, Mats (H)		103*	123*	117*	116	106*	124*	113*	111

* Endast ett försök.

Tabell 1. forts. Höstråg. Avkastning årsvis 2007-2009 samt medeltal 2005-2009

Mätare: Amilo

Område	F				G	
	2007	2008	2009	Medel 2005-2009	Medel 2005-2009	
Amilo	kg/ha	6 580	6 110	5 410	5 750	5 130
	Rel-tal	100	100	100	100	100
Conduct		103	101	105	106	103
Marcelo		109	114	116	114	113
Rotari			110	100	105	102
Aslan (H)		125	136	127	132	124
Caspian (H)		127*	140	130	136	130
Evolu (H)			115*	133	126	
Kaskelott (H)		107		116	120	117
Ottarp (H)		118	129	122	124	125
Visello (H)		118	127	132	127	119
SW 06170, Mats (H)		117*	138*	125	128	

* Endast ett försök.

Sortbeskrivningar

AMILO (SW) är en polsk långstråig populationsort men med god stråstyrka och god vinterhärdighet. Sorten har mycket bra fältgroningsresistens och bra vinterhärdighet.

ASLAN (SW) är en svensk-tysk hybridort med klart bättre avkastningsförmåga än Amilo. Sorten har relativt kort strå och mycket god stråstyrka.

CONDUCT (SW) är en tysk populationsort med klart bättre avkastningsförmåga än Amilo. Sorten har relativt långt strå samt något sämre stråstyrka.

EVOLO (SW) är en tysk hybridort med mycket hög avkastning. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet, medellång sort med sämre stråstyrka.

KASKELOTT (SW) är en svensk-tysk hybridort med hög avkastning, medellång och god stråstyrka. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet i Mellansverige även något mindre känslig för sen sådd.

MARCELO (SSd) är en tysk populationsort med klart bättre avkastningsförmåga än Amilo. Sorten har medellångt strå och men en något lägre stråstyrka.

OTTARP (SW) är en svensk hybridort med hög avkastningsförmåga. Sorten har medellångt strå och god stråstyrka.

VISELLO (SSd) är en tysk hybridort med hög avkastning. Sorten är kortvuxen med något sämre stråstyrka men bra falltal.

Tabell 2. Höstråg. Egenskaper för rågsorter, medeltal 2005-2009

Sort	Plantor vår %	Strå- styrka, %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Tusen- kornvikt g	Liter- vikt g	Fall- tal sek.
Amilo	92	77	135	314	34,0	762	279
Conduct	95	72	135	314	35,2	759	202
Marcelo	97	72	135	314	35,3	755	231
Rotari	90	77	130	314	33,5	763	241
Aslan (H)	91	80	126	315	33,3	755	229
Caspian (H)	94	76	129	315	34,3	738	222
Evolo (H)	95	70	122	314	35,5	756	254
Kaskelott (H)	95	73	130	314	32,2	739	197
Ottarp (H)	94	77	130	314	32,0	756	214
Visello (H)	95	71	123	315	35,1	755	249
SW 06170, Mats (H)	95	74	129	314	31,6	754	187

Tabell 3. Höstråg. Falltal för rågsorter, medeltal 2005-2009

Sort	Falltal		Låga falltal		Höga falltal	
	sek.	Antal	sek.	Antal	sek.	Antal
Amilo	279	18	126	2	307	3
Conduct	202	13	83	2	277	3
Marcelo	231	18	77	2	262	3
Rotari	241	17	74	1	275	2
Aslan (H)	229	13	81	2	289	3
Caspian (H)	222	10	78	2	258	3
Evolo (H)	254	12	88	1	265	2
Kaskelott (H)	197	17	71	2	279	3
Ottarp (H)	214	17	67	2	275	3
Visello (H)	249	18	101	2	298	3
SW 06170, Mats (H)	187	5	77	1	288	2

Tabell 4. Höstråg. Avkastning vid olika utsädesmängder

Antal grobara kärnor/m ²	Omr D		Omr E		Omr F		Omr G	
	2009	2005-2009	2009	2005-2009	2009	2005-2009	2009	2005-2009
Visello 350 kg/ha	9 980	8 910	6 070	7 320	7 120	7 310	6 490	6 090
Rel-tal	100	100	100	100	100	100	100	100
Visello 200	98	98	87	90	93	93	91	98
Visello 125	94		75		67		84	

Tabell 5. Höstråg. Behandlingseffekter i område D-G

Sort		2009		2005-2009	
		Relativ skörd Obehandlat	Behandlings-effekt i kg	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings-effekt i kg
Amilo	kg/ha	6 020	-260	6 100	+230
	Rel.tal	100		100	
Conduct		99	+570	105	+280
Marcelo		110	+360	110	+350
Rotari		95	+840	101	+430
Aslan (H)		125	+340	120	+410
Caspian (H)		125	+690	123	+510
Evolo (H)		122	+700	124	+210
Kaskelott (H)		113	+410	116	+410
Ottarp (H)		117	+480	120	+430
Visello (H)		119	+930	119	+470
SW 06170, Mats (H)		113	+250	116	+400